

Nuomonė dėl „Sutarties dėl Konstitucijos Europai“

(2005/C 120/23)

2004 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamentas, vadovaudamasis Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, priėmė nutarimą įgalioti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą pateikti nuomonę dėl „Sutarties dėl Konstitucijos Europai“

Atsižvelgdamas į darbų skubą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas per 411-ąją plenarinę sesiją, įvykusią 2004 m. rugsėjo 15-16 d., nusprendė paskirti p. MALOSSE pagrindiniu pranešėju. Savo 412-ojoje plenarinėje sesijoje 2004 m. spalio 27 – 28 d. (2004 m. spalio 28 d. posėdyje) Komitetas priėmė šią nuomonę 166 balsais už, 4 balsais prieš ir 6 nariams susilaikius.

1. Įvadas

1.1 Savo 2003 m. rugsėjo 24 d. nuomone⁽¹⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritarė Konstitucijos sutarties projektui. Joje Komitetas pabrėžė, kad tada, kai valstybės narės (kaip tikimasi) susitars dėl šios sutarties, esminis tikslas bus užsitikrinti Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ir visuomenės paramą.

1.2 Mes ši etapą pasiekėme dabar, prasidėjus debatams dėl sutarties ratifikavimo kiekvienoje Europos Sąjungos šalyje, kad ir koks būtų pasirinktas ratifikavimo būdas – parlamentinis ar įgyvendintas referendumu.

1.3 Šiuo kritiniu laikotarpiu Europos projekto ateičiai svarbu padrašinti kiekvieną atsiriboti nuo savo asmeninių, sektorinių, profesinių, vietinių ir nacionalinių interesų: Sutartis turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į jos globalią politinę svarbą, kai prieš 50 metų Europos Bendrijų steigėjai pradėjo šį procesą.

1.4 EESRK džiaugiasi, kad Europos Parlamento konstitucijos reikalų komisija jo prašo pateikti savo nuomonę dėl Konstitucijos sutarties. Pasinaudodamas šia proga jis stengsis duoti kuo daugiau naudos aptariant šiuos klausimus:

- Konstitucijos sutarties turinio ir svarbos **išsamus išaiškinimas** Europos Sąjungos organizuotai pilietinei visuomenei;
- **rekomendacijos** dėl komunikacijos strategijos priėmimo, kad būtų galima sutelkti pilietinę visuomenę palaikyti Konstitucijos sutartį.

2. Išsamus išaiškinimas

2.1. *Konvento metodas — Europos kūrimo demokratizavimo postūmis*

2.1.1. Konstitucijos sutartį parengė Konventas, kurio didžiąją dalį sudarė nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento

nariai. Šis sutarties rengimo metodas jau pats savaime yra pažangus, ir kaip toks turi būti pristatytas piliečiams. Pastangos įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas, organizuojant klausymus bei konsultacijas bei dirbant su socialinių partnerių bei EESRK pasirinktais stebėtojais, padarė žymią pažangą palyginti su konstitucine praktika daugumoje valstybių narių. Be to, EESRK savo 2003 m. rugsėjo 23 d. nuomonėje⁽²⁾ pateikė pasiūlymų, kad ateityje būtų sustiprintas pilietinės visuomenės įtraukimo procesas.

2.1.2 Nepaisant keleto pataisymų, TK neiškraipė teksto, kurį siūlė Konventas. Konstitucijos sutartis remiasi visų politinių jėgų konsensusu: tai yra vertingų demokratiškų debatų rezultatas.

2.1.3 Nors Konventas neturėjo steigiamosios galios atsižvelgiant į ES kaip valstybių ir tautų sąjungos dvigubą prigimtį, Konvento sušaukimas pažymėjo precedento neturintį nutraukimą ankstesnės praktikos, kuri visiškai neatsižvelgdavo į parlamentų ir civilinės visuomenės nuomonę.

2.1.4 Konstitucijos sutarties atmetimas reikštų taikyto metodo nesėkmę. Dėl to svarbu stengtis, kad šis metodas būtų įtvirtintas (kaip beje numatyta pačioje Konstitucijos sutartyje).

2.1.5 Dėl šių priežasčių EESRK, kuris perėmė dalį Konvento darbų, palaiko šios sutarties teisėtumą bei prašo visų Konvento narių ir stebėtojų, kurie pasirašė po tekstu, sekti jo pavyzdžiu.

2.2 Konstitucija - Europos kūrimo istorijos „revoliucija“

2.2.1 Konstitucija siūlo naują Sąjungos funkcionavimo modelį. Ją sudaro trys pagrindinės dalys, iš kurių pirmosios dvi yra visiškai naujoviškos: pirmoji dalis apibrėžia principus ir vertybes, kuriomis remiasi Sąjunga, antroji – pagrindines piliečių teises. Trečioji tęsia ir įgyvendina bendrijų politikas, minimas pirmesnėse sutartyse.

(1) Žr. OL C 10 2004 01 14

(2) Žr. pastabą 1psl. apačioje

2.2.2 Konstitucija leidžia esamas sutartis pakeisti vieninteliu ir užbaigtu tekstu: dėl to ES funkcionavimas tampa kiekvienam labiau suprantamas ir aiškesnis.

2.2.3 Konstitucija nepakeičia nacionalinių konstitucijų, bet bendrai su jomis koegzistuoja. Ji galios visoje ES teritorijoje.

2.2.4 Net jeigu Konstitucijos turinį nėra tikslu vadinti „revoliuciniu“, pats faktas, kad naujoji sutartis sudaroma konstitucijos forma pažymės naują skyrių Europos Sąjungos tautų kolektyvinėje sąmonėje, siekiant bendrų tikslų ir bendro likimo. EESRK turi plėtoti šią Europos kūrimo pažangą.

2.3 Demokratiškesnė Europos Sąjunga, pripažįstanti piliečius kaip Europos kūrimo valdytojus (sutarties I dalis)

2.3.1 Galutinis Konstitucijos sutarties tikslas yra aiškiai skelbiamas: įtvirtinti politinę Sąjungą *Europos piliečių ir valstybių* vardu.

2.3.2 Pagrindiniai Europos piliečių lūkesčiams skiriama centrinė vieta Europos Sąjungos siekiuose. Faktiškai „visiškas užimtumas, labai konkurencinga socialinė rinkos ekonomika ir aukštas aplinkos kokybės apsaugos bei gerinimo lygis“ yra aiškiai paminėti kaip Europos Sąjungos tikslai. Taip pat Europos Sąjunga siekia pagilinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir solidarumą tarp valstybių narių bei pasiūlyti „laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę piliečiams“.

2.3.3 Sprendimų priėmimo proceso demokratiškas teisėtumas yra aiškiai pagerintas:

2.3.3.1 Padidintos Europos Parlamento, kaip vieno iš įstatymų leidėjo, kompetencijos. Ši raida gali sustiprinti piliečių suvokimą apie šios institucijos svarbą.

2.3.3.2 Naujas vaidmuo, patikėtas nacionaliniams parlamentams, atstoja garantiją prieš atsitiktinius europinio lygio reglamentavimo kraštutinius. Komisija yra įpareigota juos informuoti apie bet kokią naują iniciatyvą, ir „priešlaikinio perspėjimo mechanizmas“ jiems suteiks subsidiarumo principo kontrolės galią.

2.3.4 Nuo šiol piliečiai turės galimybę būti informuoti apie jų vyriausybės užimamas pozicijas Taryboje, nes ji, kaip įstatymų leidėja, įsipareigoja dėl skaidrumo.

2.3.5 Pirmą kartą dalyvavimu pagrįsta demokratija yra pripažįstama kaip Europos Sąjungos funkcionavimo principas, visiškai būtinas atstovaujamai demokratijai:

2.3.5.1 Išlaikydamos atvirą ir reguliarią dialogą su pilietinę visuomenę atstovaujančiomis asociacijomis, Europos institucijos turės veikti skaidriau ir suprantamiau. Taigi, suinteresuotų pusių konsultacijų dėka, galima tikėtis išvengti smulkmeniško ar realybėje nepritaikomo reglamentavimo. Komisija taip pat įsipareigo geriau įvertinti ekonominį ir socialinį savo sprendimų tikslumą regioniniu ir vietos mastu.

2.3.5.2 Viena iš didžiųjų Konstitucijos naujovių yra gyventojų iniciatyvos teisės įsteigimas. Europos piliečiai, jei jų yra mažiausiai vienas milijonas ir jie atstovauja dideliame skaičiui valstybių narių, nuo šiol galės kviešti Europos Komisiją pateikti įstatymų leidimo pasiūlymą, atitinkantį jų lūkesčius.

2.3.6 Atsižvelgiant į socialinio dialogo autonomiją, kaip Europos Sąjungos demokratinio gyvenimo esminis elementas yra patvirtintas socialinių partnerių vaidmuo.

2.3.7 Šios naujosios I dalies įtraukimas turėtų leisti sumažinti demokratijos deficitą besiplečiančioje Europoje.

2.4 Sąjunga, geriau ginanti pagrindines Europos piliečių teises (sutarties II dalis)

2.4.1 Pagrindinių teisių Chartija buvo sudaryta Konvento, kurio demokratinis teisėtumas yra plačiai pripažintas. Visuomeninių organizacijų indėlis suvaidino svarbų vaidmenį redaguojant Chartijos tekstą.

2.4.2 Chartija laikoma pažangia, nes ji, be teisių išskaidymo, integruoja visus individualios ir kolektyvinės teisės tipus (civilines ir politines teises bei socialines ir ekonomines teises). Ji suteikia naujovių, pripažindama „šiuolaikiškiausias“ piliečių teises (sutikdama su darniu vystymusi, vartotojų apsauga, lyčių lygybe, bioetika, asmens duomenų apsauga ir t.t.).

2.4.3 Pagrindinės piliečių teisės sudaro Konstitucijos sutarties, o ne preambulės sudedamąją dalį.

2.4.4 Šis Europos pagrindinių teisių Chartijos įtraukimas į sutartį, primygtinai reikalaujantis gausybės Europos pilietinės visuomeninių organizacijų, yra labai svarbus, turint omenyje, kad ji nuo šiol jai suteikia privalomąją teisinę galią.

2.4.5 Praktikoje ši pažanga reiškia, kad piliečiai turės naudoti dėl geresnės teisinės apsaugos. Faktiškai nuo šiol jie galės remtis Chartija prieš bet kokią nacionalinę jurisdikciją, prieštaraujančią sprendimams, priimtiems Europos institucijų ir valstybių narių, įgyvendinant bendruomeninę teisę.

2.4.6 EESRK, kuris dalyvavo Europos pagrindinių teisių Chartijos parengime, vertina savo indėlį į sutartį kaip didelę fizinių ir juridinių asmenų apsaugos pažangą.

2.5 *Sąjunga, kuri savo metodo ir savo politikų dėka gali reaguoti į piliečių siekius (sutarties III dalis)*

2.5.1 Egzistuojančios sutartys, ir ypač bendruomeninis metodas, visiškai save pateisino. Dėl to Konstitucijos sutarties trečioji dalis perima pagrindines esančių sutarčių nuostatas, susijusias su Europos Sąjungos bendrąja politika, išplėsdama kvalifikuotosios balsų daugumos balsavimo taikymą iki dvidešimties sričių, kurias iki tol valdė vienbalsis balsavimas. Be to, ji įtvirtina bendrą sprendimų priėmimą kaip „eilinę įstatymų leidimo procedūrą“, faktiškai sustiprinančią Europos Parlamento galią. Vadinasi, dauguma Europos Sąjungos sprendimų, susijusių su bendrąja politika, galės būti taikomi efektyviau ir demokratiškiau.

2.5.2 Šioje trečiojoje dalyje yra išdėstyti pagrindiniai principai, taikomi sritims, kuriose valstybės narės nusprendė arba bendrai naudoti savo resursus, arba bendradarbiauti. Tačiau politikų turinys nėra pastovus: jis priklauso nuo sprendimų, taigi ir nuo vyriausybių bei Europos Parlamento daugumos valios.

2.5.3 Tai yra taikoma, pavyzdžiui, socialinei politikai, įtraukiant bendrąją nuostatą (vadinamą „socialiniu straipsniu“), pagal kurią Europos Sąjunga, kurdama ir įgyvendindama savo politikas, turi atsižvelgti į „reikalavimus, susijusius su aukšto užimtumo lygio skatinimu, adekvačios socialinės apsaugos garantavimu, kova prieš socialinę atskirtį, o taip pat su aukšto švietimo, mokymo ir sveikatos apsaugos lygiu“. Tą patį galima pasakyti apie kovą prieš visas diskriminacijos ir atskirties formas, bei apie bendrojo intereso paslaugų vaidmens pripažinimą plėtojant socialinę ir teritorinę sanglaudą Europos Sąjungoje arba netgi, kaip tai jau yra Sutartyje pažymėta, apie atsižvelgimą į aplinkosauginę dimensiją bei vartotojų apsaugos reikalavimus.

2.5.4 Sunkumas, pritaikant Konstitucijos sutartį piliečiams, yra tas, kad jie yra pratę būti konsultuojami dėl vadovavimo veiksmų, politinių projektų ir net dėl funkcionavimo schemos. Tam, kad jie būtų sutelkti, būtina pradėti debatus apie tai, ką piliečiai ir valstybės narės nori daryti dabar, nes principai, vertybės, tikslai ir funkcionavimo taisyklės yra aiškiai išdėstytos Konstitucijoje.

2.5.5 Štai kodėl jau šioje stadijoje EESRK nori įtvirtinti ryšį tarp Konstitucijos sutarties ir Lisabonos strategijos, kuri po pusės įgyvendinimo termino netrukus bus peržiūreta. Ši strategija turėtų būti pristatyta debatuose, nes ji suteikia ateities viziją kiekvienam Europos piliečiui: konkurencingumas, visiškas užimtumas, žinių dalijimasis, investicijos į žmogiškąjį kapitalą, augimas, kartu ir gyvenimo aplinkos bei kokybės apsaugojimas plėtojant darnų vystymąsi. Šiuo metu šios strategijos įgyvendinimas sustojęs, nes jos įgyvendinimo priemonės yra neefektyvios, taip pat chroniškai trūksta piliečių ir visuomenės vienybės. Vadinasi, naujas impulsas su naujomis ES iniciatyvomis yra būtinas šioje stadijoje, kad būtų pateiktas patikimas ekonominis ir socialinis Europos Sąjungos projektas.

2.5.6 Savo nuomonėje (?) Europos Tarybai EESRK prašo, kad Lisabonos strategijos peržiūra po pusės įgyvendinimo termino būtų pateikta piliečiams ir visuomenės veikėjams. Šis terminas turi būti galimybė, kurios negalima praleisti, kad jiems būtų duotas aiškus politinis pareiškimas dėl Europos Sąjungos projekto turinio.

2.5.7 Būtina pažadinti piliečių sąmoningumą, kad Konstitucijos demokratinės pažangos dėka jie turi galimybę patys nuspręsti, koks bus Europos Sąjungos politikų ir veiksmų turinys, atspindintis jų lūkesčius. Pasakyti „ne“ Konstitucijos sutarčiai reikėtų palikti tokius susitarimus, kokie jie yra.

2.6 *Europos pilietinės visuomenės sutelkimas už Konstitucijos sutarties pažangą, kad įveiktume trūkumus*

2.6.1 Tai nereiškia, kad turime nutylėti Konstitucijos sutarties tokios, kokia ji buvo priimta, trūkumus. Į ženklų skaičių pilietinės visuomenės prašymų negalėjo atsižvelgti Konventas ir dar mažiau – TK. Savo 2003 m. rugsėjo 24 d. nuomonėje (4) EESRK parodė visą eilę Konstitucijos sutarties silpnų vietų, būtent:

2.6.1.1 Veikiančių nuostatų nepakankamumas dalyvavimu pagrįstos demokratijos principo įgyvendinimui. Dėl šios priežasties EESRK vaidmuo nebuvo reikiamai sustiprintas, kad užtikrintų efektyvų viešą dialogą.

2.6.1.2 Nuostatų trūkumas, pripažįstant organizuotos pilietinės visuomenės vaidmenį, įgyvendinant subsidiarumo (būtent subsidiarumo funkcionavimo) principą jo taikymo protokole.

(3) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė Europos Tarybai dėl Lisabonos strategijos įgyvendinimo pusiakelėje peržiūros (Nr. 1438/2004).

(4) Žr. pastabą 1 psl. apačioje

2.6.1.3 ES valdymo silpnumas, sprendžiant ekonominės politikos ir užimtumo klausimus, o taip pat trūkumas taisyklių, numatančių konsultacijas su Europos Parlamentu ir EESRK šiose srityse, susijusiose pirmiausia su pilietinės visuomenės veikėjais.

2.6.1.4 Nenumatytas joks reikalavimas privalomai konsultuoti su EESRK dėl vienodo traktavimo (nediskriminuojančio) principo taikymo, prieglobsčio suteikimo ir imigracijos politikos bei kultūros klausimais, nepaisant Komiteto kompetencijos šiose srityse.

2.6.2 Ar reikia dėl to atmesti sutartį? EESRK mano, tai tik pablogintų situaciją ir duotų neigiamą signalą Europos kūrimui tiek Europos Sąjungos viduje, tiek jos išorėje, kur priešiškos arba konkuruojančios jėgos nepraleis progos pasidžiaugti šia nesėkme. Jis mano priešingai, kad yra įmanoma padidinti pasiūlytos institucinės sąrangos vertę ir ją pagerinti veikiančiomis priemonėmis:

2.6.2.1 Dalyvavimu pagrįstos demokratijos priemonės turėtų būti aptartos pranešimų serijoje, apibrėžiančioje EESRK konsultacijų metodus ir vaidmenį.

2.6.2.2 Europos įstatymo, aprašančio gyventojų iniciatyvos teisės įgyvendinimo procedūras, turinys turėtų būti aptartas su pilietine visuomene. Dėl to EESRK gali būti paprašytas parengti tiriamąją nuomonę šiuo klausimu. Be to, jis galėtų suteikti savo palaikymą iš pilietinės visuomenės kylančioms iniciatyvoms.

2.6.2.3 Pagrindinėms Europos Sąjungos strategijoms, skatinančioms augimą, užimtumą ir darnų vystymąsi, turėtų būti taikomas dalyvavimu pagrįstos demokratijos principas.

2.6.3 Be to, priimtos Konstitucijos sutarties kontekste, visada vienodai svarbu informuoti piliečius apie mechanizmus, kurie gali suteikti lankstumo ir atverti kelią pažangai be minėtos sutarties peržiūros.

2.6.3.1 Valstybės narės, norinčios eiti toliau europinės integracijos proceso keliu, galės lengviau įtvirtinti tvirtesnę bendradarbiavimą tarp savęs.

2.6.3.2 Jei visos valstybės narės parodys politinę valią, bus įmanoma pagilinti integraciją ypatingose srityse, kuriose sprendimai buvo priimami vienbalsiai, pavyzdžiui, mokesčių sistemoje arba socialinėje politikoje. „Liepto sąlyga“ faktiškai leidžia praplėsti kvalifikuotosios daugumos balsavimą šiose srityse.

2.6.4 Pasirinkdama pradėtą kritišką ir konstruktyvų veikimo būdą, organizuota pilietinė visuomenė prisidės prie piliečių gero informavimo ir palaikys spaudimą vyriausybėms. Blogiausia įvyktų, jei politikams būtų patvirtinta plačiai paplitusi klaidinga idėja, kad Europos kūrimas nedomina piliečio. Idėja visiškai klaidinga, nes piliečiai labai daug tikisi iš Europos ir būtent, kad ji gerina jų kasdienybę, suteikdama naują jų ateities viziją.

2.6.5 EESRK mano, kad Konstitucijos sutarties priėmimas pats savaime nėra pabaiga. Jis suteikia galimybę sustiprinti dalyvavimu pagrįstą demokratiją. Priešintis Sutarčiai reikėtų iššildyti pažangos, kurią visuomenė gavo Konvento metodu.

3. Efektyvi komunikacija

EESRK mano, jog komunikacijos strategijos kokybė bus lemiamas veiksnys, apspręšiantis, ar Europos gyventojai priims Konstitucijos sutartį. Vadinasi, kad garantuotų šios strategijos efektyvumą, rekomenduojamas pragmatiškas ir profesionalus požiūris. EESRK rekomenduoja papunkčiui išdėstyti komunikacijos strategiją paremtą toliau pateiktais penkiais veiksmiais:

3.1 Priemonių nustatymas: informacijos priemonės ir finansavimas

3.1.1 Konstitucijos sutarties sudėtingumas reikalauja informacijos priemonių, kurios galės būti naudojamos paruošimo organizuoti kampanijas ar debatus komunikacijos proceso metu.

3.1.2 Valstybėms narėms, naudojantis Europos Parlamento informacijos biurų ir Europos Komisijos delegacijos parama valstybėje narėje, reikės iš naujo sugalvoti šias informacijos priemones ir padaryti jas prieinamas.

3.1.3 Šios priemonės galėtų būti paskaitų ciklas apie Konstitucijos sutartį, pritaikytas skirtingoms kiekvienos valstybės narės gyventojų suinteresuotoms kategorijoms. Kuo šios priemonės bus „labiau apgalvotos“, tuo efektyviau jos galės būti naudojamos žiniasklaidos, pilietinės visuomenės organizacijų, politinių grupių ir regionų bei vietos valdžios institucijų, kad paskleistų informaciją ir sutelktų piliečius.

3.1.4 Tinkamų finansavimo priemonių įgyvendinimas yra būtinas komunikacijos strategijos įgyvendinimui, išpildant piliečių lūkesčius.

3.2 *Komunikacijos kampanijų organizavimas žiniasklaidos priemonėmis ir artimais piliečiui kanalais*

3.2.1 Vieną kartą įgyvendinus šias priemones, žiniasklaida, regionų ir vietos valdžios institucijos, politinės grupės ir pilietinės visuomenės organizacijos turės galimybę suvaidinti savo informacijos perteikėjo vaidmenį. Jie galės perduoti aiškius ir pritaikytus atsiliepimus, siekdami patenkinti savo vietinės audierijos interesus dėl Konstitucijos sutarties svarbos.

3.2.2 Pirmą kartą kiekvienos valstybės narės viduje bus naudinga apibrėžti, kaip Konstitucijos sutartis buvo suvokta skirtingų gyventojų kategorijų, kad būtų galima apmąstyti perduodamų atsiliepimų turinį. Kaip šių išvadų rezultatas, atsiliepimai turės tikslą peržengti jaučiamas piliečių baimes ir pateikti atitinkamus atsakymus į jų lūkesčius.

3.2.3 Atsiliepimų skleidėjai ir komunikacijos palaikymas taip pat turės būti pasirinkti rūpestingai. Įtrauktų veikėjų įvairovė yra būtina, kad užtikrintų pliuralistinį kampanijos charakterį. Jų artimumas piliečiams taip pat padės perduoti atsiliepimų patikimumui ir priėmimui, todėl kyla veiksmų, vykdomų vietiniu ir regioniniu mastu, poreikis.

3.2.4 EESRK Europos Parlamentui rekomenduoja, jog kiekvienoje valstybėje narėje darbo grupės būtų kuriamos kartu su institucinės komunikacijos profesionalais, kad būtų teikiami konkretūs pasiūlymai vyriausybėms dėl būtinų veiksmų ir priemonių, užtikrinančių efektyvią komunikacijos kampaniją valstybėse narėse. EESRK yra pasirengęs pateikti savo ekspertizę šioje srityje ir savo paramą valstybėse narėse, nacionaliniuose ESRK arba panašiose institucijose.

3.3 *Organizuoti atvirus debatus visiems piliečiams, kad būtų pradėti idėjų mainai ir kad būtų leista susidaryti įsitikinimams*

3.3.1 Komunikacijos kampanijos turėtų vesti link atviro vertingo dialogo su piliečiais. Faktiškai piliečiams turi būti pasiūlyta galimybė klausyti ir susipažinti su įvairiais argumentais, kad suformuotų apie juos savą nuomonę.

3.3.2 Šis dialogas bus įmanomas tik decentralizuotų debatų būdu. Todėl kuo arčiau piliečio perteikta informacija, tuo ji geriau leis atsilipti į jo lūkesčius, atsakyti į klausimus ir garantuoti demokratinį debatų charakterį.

3.3.3 Logistikos palaikymas šioms iniciatyvoms turi būti suteiktas nacionalinių ir europinių institucijų. Nacionaliniai ESRK arba panašios institucijos galėtų koordinuoti debatus nacionaliniu mastu paskirdamos kalendoriuje pasirodymo dienas ir darydamos pakaitas su Europos ESRK, kurie galėtų jas aprūpinti dokumentacija ir suderinti ją su pranešėjais.

3.3.4 Kad būtų užtikrintas šių iniciatyvų tikrasis nuoseklumas, EESRK Europos Parlamento ir Europos Komisijos prašo, jog organizuotos pilietinės visuomenės atstovų iniciatyvos gautų naudos iš to paties palaikymo kaip ir išrinktieji bei Europos, nacionalinės, regioninės ir vietinės valdžios atstovai pagal priemonę „1000 debatų dėl Europos“. Visuomenės dalyvavimas negali likti nuošalyje.

3.3.5 EESRK Europos Parlamento prašo, kad svarbi Europos Sąjungos komunikacijos biudžetų dalis būtų paskirta Konstitucijos sutarties debatams, juos papildant nacionalinių ir vietos valdžios institucijų resursais ir nuosavomis visuomenės priemonėmis.

3.4 *Suteikti europinį mastą debatams ir ratifikacijai*

3.4.1 Būtina išvengti, kad Konstitucijos sutarties priėmimas Europos gyventojų nebūtų nulemtas vien tik vidaus politikos klausimų.

3.4.2 Šiame kontekste EESRK rekomenduoja suteikti debatus ir Konstitucijos sutarties ratifikavimui tikrą transnacionalinį mastą.

3.4.2.1 Viena vertus, Europos institucijos turėtų prisidėti prie politinių judėjimų, regionų ir vietos valdžios bei visuomeninių organizacijų komunikacijos veiksmų koordinavimo. Faktiškai tiktų palaikyti geros praktikos mainus šioje srityje ir sutelkti pastangas. EESRK galėtų, pavyzdžiui, palengvinti geros praktikos bei patirties mainus europiniu lygiu tarp visuomeninių organizacijų, kurios išpareigotų komunikacijos veiksams. Lygiai taip pat galėtų būti sukurta karštos informacijos surinkimo sistema, leidžianti europiniu lygiu įvertinti pasiūlymus, kritiką ir rekomendacijas, suformuluotas pilietinės visuomenės organizuotų debatų metu. Pagaliau jis suteiktų savo palaikymą iniciatyvoms be sienų arba tarp įvairių šalių.

3.4.2.2 Kita vertus, EESRK palaiko Europos Parlamento konstitucijos reikalų komisijos pasiūlymą, kiek įmanoma labiau koncentruoti ratifikacijas į apytikslę datą (pavyzdžiui, gegužės 8 ar 9 d.)

3.4.3 EESRK pasisako už aktyvų Europos institucijų dalyvavimą ir Konstitucijos sutarties komunikacijos strategijos parengimą bei įgyvendinimą. Svarbu veikti darniai, kartu su

valstybėmis narėmis ir duoti stiprų bei pozityvų Europos signalą piliečiams.

3.4.4 Iš savo pusės EESRK įsipareigoja perduoti Europos pilietinei visuomenei aiškius atsiliepimus apie Konstitucijos sutarties demokratinę pažangą, būtent dėl pilietiškumo ir dalyvavimo.

2004 m. spalio 28 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Nuomonė dėl „Aplinkos kaip ekonomikos galimybės“

(2005/C 120/24)

Atsižvelgdami į Europos reikalų ministro p. Atzo NICOLAÏ laišką, Tarybai pirmininkausiantys Nyderlandai, vadovaudamiesi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsnio nuostatomis, 2004 m. balandžio 22 d., paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pateikti tiriamąją nuomonę dėl „Aplinka: ekonomikos galimybė“

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. rugsėjo 21 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas — p. BUFFETAUT).

412-osios plenarinės sesijos metu, įvykusios 2004 m. spalio 27-28 d. (2004 m. spalio 28 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 130 balsavus „už“, 2 balsavus „prieš“ ir 2 susilaikius.

1. Įžanga

1.1 2004 m. balandžio mėn. laišku Tarybai pirmininkausiantys Nyderlandai paprašė EESRK pateikti tiriamąją nuomonę dėl aplinkos kaip ekonomikos galimybės. Pirmininkaujanti Nyderlandų karalystė siekia atkreipti dėmesį į tas galimybes, kurios sudaro sąlygas laimėti abiem pusėms ir kurių dėka pažanga aplinkosaugos ir aplinkosaugos technologijų srityje gali padėti pasiekti Lisabonos strategijoje numatytų ekonominių ir socialinių tikslų.

1.2 Europos Taryba nepabrėžė aplinkosaugos problemų, nors tikslai, kuriuos ji nurodė Europos bendrijai, yra nepaprastai ambicingi: tapti mokslo žiniomis paremta konkurencingiausia ir dinamiškiausia pasaulio ekonomika, sugebančia užtikrinti ilgalaikį ekonomikos augimą, kuriančia daugiau ir kokybiškesnių darbo vietų ir užtikrinančia socialinę sanglaudą. Tik žodis „ilgalaikį“ gali būti siejamas su tvarios plėtros sąvoka.

1.3 Tik po dvejų metų Europos Taryba priėmė sprendimus, kurie padėjo tvarios plėtros strategijos pamatus. Taigi ji papildė Lisabonos strategiją.

1.4 Vis dėlto, ar turime realų pagrindą tvirtinti, kad aplinka tikrai yra Lisabonos strategijos dalis? Kai kurios Europos Sąjungos šalių ūkius apėmęs vangumas verčia jas pirmiausia rūpintis ekonomikos augimu bei naujų darbo vietų kūrimu, o aplinka tampa antraeilium dalyku. Kaip skelbia senovės romėnų patarlė — „primum vivere, deinde philosophare“. Tačiau, ar ne aplinka lemia mūsų gyvenimo sąlygas ir ar ji nėra visų, o ne vien specialistų, rūpestis?

1.5 Šiame kontekste svarbiose Europos ekonomikos srityse buvo kilęs susirūpinimas dėl to, kad Europos Sąjunga, ypač Komisija, siekia visame pasaulyje tapti aplinkosaugos pavyzdžiu, net jei ir bus vienintelės.